

TARTU ÜLIKOOL
FILOSOOFIATEADUSKOND
MAAILMA KEELTE JA KULTUURIDE KOLLEDŽ

MAGISTRITÖÖ
INGLISE-EESTI EUROOPA LIIDU
EELARVE VALIKSÕNASTIK

Kairi Kübarsepp

JUHENDAJA: dotsent Enn Veldi

Tartu 2015

SISUKORD

SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
I OSA	5
Kasutatud lühendid	5
Euroopa Liidu eelarvest	6
Sõnastiku ülesehitus ja eesmärk	8
Probleemid sõnastiku koostamisel	13
Keele sünonüümsus	13
Terminite mitmetähenduslikkus	22
Muud probleemid	24
II OSA	28
Sõnastik	28
Register	43
KOKKUVÕTE	51
KASUTATUD KIRJANDUS	53
SUMMARY	55

SISSEJUHATUS

Käesoleva magistritöö eesmärk on koostada Euroopa Liidu eelarve valiksõnastik. Sõnastiku peamine algmaterjal on ELi 2014. aasta eelarve, mis on liikmesriikide ametlikes keeltes saadaval internetis. Samuti on kasutatud erinevaid ELi eelarvega seotud õigusakte – finantsmäärust ja selle kohaldamise eeskirju. Tegemist on deskriptiivse valiksõnastikuga: on võrreldud terminite kasutust neis dokumentides ning teooriaosas on välja toodud mõned erinevused nende dokumentide terminivaliku osas koos käesoleva töö autori põhjendusega erinevuste esinemise kohta ning soovitustega, millist terminit kasutada.

Valiksõnastiku sihtgrupiks on eelarvega seotud konverentside või koosolekute tõlkimiseks ette valmistuvad tõlgid ning tõlkijad, kes tõlgivad eelarvega seotud tekste. Sõnastiku koostaja on arvestanud, et sõnastiku kasutajad on inglise keelt kõrgemal tasemel valdavad eesti keelt emakeelena kõnelevad inimesed ning ei ole pidanud vajalikuks näiteks selle märkimist, kas tegemist on nimi- või omadussõnaga või kas nimisõna on loendatav või mitte jne.

Magistritöö koosneb teoreetilisest osast ja sõnastikuosast. Teoreetilises osas antakse lühike ülevaade Euroopa Liidu eelarvest, kirjeldatakse sõnastiku ülesehitust ning koostamispõhimõtet ning kirjeldatakse probleeme, mis sõnastiku koostamisel tekkisid. Viimaks kirjeldatakse veel mõnda huvitavat tähelepanekut, mis eelarve, finantsmääruse ja viimasele kohaldavate eeskirjade originaali ja eestikeelset tõlget uurides autorile silma jäi.

Teine osa on inglise-eesti keelesuunal koostatud Euroopa Liidu eelarvet käsitlev valiksõnastik. Sõnastik on tähestikulises järjestuses ning peegeldab terminikasutust ELi dokumentides. Kuigi üldiselt pole tegemist seletava sõnastikuga, on autor sellegipoolest mõnel juhul pidanud vajalikuks mõistete veidi põhjalikumalt lahtiseletamist, et sõnastiku kasutajal oleks võimalik aru saada, millist terminit ja mis põhjusel oleks teatud kontekstis

õige kasutada. Pikemaid selgitusi ja põhjendusi ning autori kommentaare on võimalik leida töö teooriaosast. Lisaks on olemas terminite eesti-inglise suunal register, kus on küll olemas mõlema keele vasted, kuid kuhu pole lisatud neid märkusi ja täpsustusi, mis on inglise-eesti suunal.

Kuna magistritöö maht ei võimalda koostada ammendavat sõnastikku, on käesoleva magistritöö puhul tegemist pigem näitlikustava loendiga asjaomastest terminitest. Nagu teistegi sarnaste valiksõnastike puhul, on ka siin terminivalik subjektiivne

I OSA

Kasutatud lühendid

Art. – Artikkel

Eelarvedokument – Euroopa Liidu 2014. aasta eelarve või sama dokumendi ingliskeelne variant. (Euroopa Liidu Teataja 2014a või 2014b)

Finantsmäärus – EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL, EURATOM) nr 966/2012, 25. oktoober 2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 või sama dokumendi ingliskeelne variant. (Euroopa Liidu Teataja 2012a või 2012b)

Finantsmääruse kohaldamise eeskirjad – Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 1268/2012, 29. oktoober 2012, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju) kohaldamise eeskirju või sama dokumendi ingliskeelne variant. (Euroopa Liidu Teataja 2012c või 2012d)

Euroopa Liidu eelarvest

1. mail 2004. aastal sai Eestist koos üheksa muu riigiga Euroopa Liidu liige. Sellega seoses suurenes aastane tõlkemaht hüppeliselt eurotekstide – direktiivid, määrused jms – tõlkimise näol. Sellest, omakorda, hakkas eesti keelde tulema uut sõnavara; termineid, mis tähistasid mõisteid, mida kas vaid Eestis enne liitumist ei tuntud või suisa mis enne Euroopa Liitu isegi ei eksisteerinud.

Nagu igal muul majandaval üksusel, on ka Euroopa Liidul oma eelarve, milles prognoositakse ja kiidetakse heaks igaks eelarveaastaks kõik liidule vajalikuks peetavad tulud ja kulud. (Euroopa Liidu Teataja 2012a: art 2) ELi üldeelarvest rahastatakse liikmesriikides erinevaid valdkondi, näiteks põllumajandust, taristu rajamist, haridust, kultuuri, keskkonnapoliitikat, teadust, turvalisust jne. Peale liikmesriikide on osa liidu eelarvest määratud arenguriikide toetuseks ja humanitaarabiks. (Rahandusministeerium 2015)

Eelarve koostamisel juhindutakse mitmeaastasest finantsraamistikust, mis on kokkulepe Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni vahel ja mis näeb ette 7 aasta kulutuste plaane. Praegune eelarveraamistik katab aastaid 2014–2020.

Eelarvedokumendid (Euroopa Liidu Teataja 2014a ja 2014b), mida kasutatakse selles lõputöös võeti vastu Strasbourgis, 20. novembril 2013. aastal ning avaldati Euroopa Liidu Teatajas 20. veebruaril 2014. aastal. Need dokumendid kajastavad Euroopa Liidu 2014. aasta eelarvet ning koosnevad kumbki 1990st leheküljest. Eelarvedokumendid on jagatud mitmeks osaks. Kõigepealt on ära toodud tulude koondarvestus, ning siis tulude ja kulude eelarvestus jagude kaupa, kus tuuakse välja erinevate institutsioonide tulud ja

kulud. Teistest veidi pikem on Euroopa Komisjonile pühendatud osa, kus vaadeldakse erinevate poliitikavaldkondade tulusid ja kulusid eraldi.

Sõnavara ja sõnastiku koostamise vaatenurgast, kui rakendada kõiki piiranguid, mis autor „Sõnastiku ülesehituse“ alapeatükis sõnavaliku kohta välja toonud on, ei ole Euroopa Liidu eelarve tegelikult nii suur dokument, kui seda tema 1990 leheküljest arvata võiks. Valdavalt täidavad lehekülgi tabelid numbritega ning terminid korduvad läbi dokumendi. Erandina võib siinkohal märkida erinevate poliitikavaldkondade kohta käivad osad, kus on nii palju termineid, et neist kõigist võiks omaette sõnastikud koostada. Kuna aga need terminid ei ole seotud eelarveteemaga kui sellisega, siis on need terminid käesolevast sõnastikust välja jäänud.

Finantsmääruses (Euroopa Liidu Teataja 2012a ja 2012b) on kirjas peamised Euroopa Liidu finantseeskirjad. Selles on sätestatud põhimõtted, millele liidu eelarve peab vastama ning suunised, kuidas eelarvet kulutatakse. Praegune finantsmäärus jõustus 1. jaanuaril 2013.

Sõnastiku ülesehitus ja eesmärk

Nagu Atkins ja Rundell (2008: 2) oma raamatus „The Oxford Guide to Practical Lexicography“ märgivad, pole mitte ükski sõnastik valmis – kõik tuleks paigutada „tööjärgus olevate projektide“ kategooriasse. See tähendab ka, et ei ole olemas ideaalset sõnastikku. Keel on pidevas muutumises, pidevalt tuleb ühes uute mõistete loomisega kasutusele ka uusi termineid. Teisalt vajuvad unustusehõlma teised terminid, mille asemele on leitud midagi paremat. Kui nendele kahele faktorile lisada veel subjektiivsuse aspekt – mis ühe inimese arvates on oluline ja asjassepuutuv termin ei pruugi teise inimese meelest üldse ühe kindla valdkonna sõnavarasse kuuluda – siis ilmselt polegi võimalik leida või koostada sõnastikku, mis kõikide meelest oleks terviklik ja ammendav. Nii on ka selle sõnastikuga. Siin kajastuvad need terminid, mis töö autori meelest olid asjaomased ning väärt märkimist.

Samuti on tegemist deskriptiivse ehk kirjeldava, mitte preskriptiivse ehk soovitusõnastikuga, erinevalt sellest, et traditsiooniliselt võiks ühelt kindla valdkonna terminoloogia sõnastikult oodata just terminite ühtlustamist (Cabré 1999: 38). Selles sõnastikus kirjeldatakse keelekasutust Euroopa Liidu dokumentides, kuid töö autor ei pea end pädevaks teha teistele selles vallas ettekirjutusi. Teooriaosas on teatud keeleliste aspektide üle arutletud ning toodud välja ka oma ala ekspertide arvamused ning esitanud oma isikliku arvamuse, kuid lõpliku otsuse jätab töö autor siiski töö lugeja ja sõnastiku kasutaja enda teha.

Terminivalikul on sõnastiku autor püüdnud leida kuldne kesktee, jättes välja kõik sõnad, mida võib pidada üldkeele osaks (nt termini *institution* vaste on 'institutsioon') ja mida iga tavaline keeleoskaja peaks teadma ning teisalt jättes välja ka keerulised ja spetsiifilised terminid, mis ei ole otseselt majanduse või eelarvega seotud. Näiteks jääb

controlled thermonuclear fusion 'kontrollitud termotuuma süntees' kahtlemata üldkeelest väljapoole, kuid autori meelest on see liiga kaugel eelarve teemast, et eelarvesõnastikku lisada, hoolimata sellest, et selline termin ELi 2014. aasta eelarves esineb. Samuti jättis autor sõnastikust välja ELi institutsioonide ja muude asutuste nimed, küll aga pidas vajalikuks hõlmata erinevate ELi fondide nimesid, mis eelarves esinesid. Samuti on autor enamasti välja jätnud terminiga moodustatud liitsõnad või fraasid. Näiteks on sõnastikus olemas termin *allowance* ehk 'toetus, hüvitis', kuid välja on jäetud *accommodation and transport allowance* ehk 'majutus- ja transporditoetus', sest autori meelest on need piisavalt läbipaistvad. Erand on tehtud siis, kui tuletamine ei ole nii ilmselge, näiteks *mission allowance* ehk 'päevaraha'.

Sõnastikul on kaks eesmärki ning seoses eesmärkidega kaks vastavat sihtgruppi. Mõlema sihtgrupi puhul on kujuteldavaks kasutajaks eesti keelt emakeelena kõnelev inimene, st lisandused on tehtud eesti keeles, ja kes samas valdab inglise keelt heal tasemel, st pole vaja selgitada, kas nimisõna on nt loendatav või mitte.

Esimeseks eesmärgiks on tõlkijate jaoks hõlbustada eelarvealaste tekstide tõlkimist. Käesoleva magistritöö autor on teinud ühe kuu jooksul kirjaliku tõlke praktikat Euroopa Komisjoni kirjaliku tõlke peadirektoraadis eesti keele osakonnas Luksemburgis. Seal tõlkis ta valdavalt ELi määrusi, pressiteateid ja muid dokumente inglise keelest eesti keelde, kusjuures teemad varieerusid Itaalia juustust vähiennetuseni. Tõlkimiseks kasutas ta erinevaid programme, kust terminitele, väljenditele, nimetustele jms vasteid otsida. Üks programm, mida tõlkijad ilmselt kõige rohkem kasutavad, otsib vasteid hiiglaslikust korpusest, kuhu on koondatud kõik ELis välja antud ja tõlgitud tekstid. ELi tõlgete juures on väga oluline dokumentide terminoloogia ühtsus ning seda võimalik kõige paremini tagada, vaadates, kuidas varasemalt dokumente tõlgitud on.

Komisjonist väljaspool aga sellist programmi ilmselt tavaliselt kasutada ei ole võimalik. Samas aga tellib EL paljud tõlked komisjonivälistelt tõlkebüroodelt. See sõnastik lihtsustab mõnevõrra komisjoniväliste tõlkijate tööd, sest võtab kolme eelarvega seotud dokumendi terminid ning kogub need ühte dokumenti, sealjuures võrreldes terminikasutust.

Sõnastiku teine eesmärk on olla suulistele tõlkidele õppematerjaliks eelarvega seotud konverentside jm ürituste tõlkimiseks ettevalmistamisel. Kuna tegemist on mahukate dokumentidega, siis ei oleks mõistlik eeldada, et üks inimene suudab need sõnavaraliselt iseseisvalt läbi töötada. See sõnastik aga koondab nende kolme dokumendi põhilised terminid asjaomaste märkustega, ning on ettevalmistava tõlgi jaoks justkui otseteeks Euroopa Liidu eelarve maailma. Rohkem kui 2000 lehekülje läbi töötamine on ebareaalne, kuid mõnekümne lehekülje lugemine ning vastavast sõnastikust terminite otsimine aga on täiesti teostatav.

See sõnastik toetab mõlemat tegevust, nii suulist kui kirjalikku tõlget, sest hea tõlge mitte ainult ei väljenda originaalteksti mõtet vaid kasutab ka samu vorme, mida sihtkeelt emakeelena rääkija, siinkohal vastava valdkonna spetsialist, kasutaks (Cabré 1999: 47–48). Sõnastik on põhiliselt mõeldud passiivsena, ingliskeelse sõnumi dekodeerimiseks, mis on tihtipeale kakskeelsete sõnastike puhul tavaliseks (Adamska-Sałaciak 2013: 216). Samas aitab aga sõnastiku lõpus olev register piiratud määral teha vastupidist. Registrit kasutades tuleks aga meeles pidada, et seal ei ole lisamärkusi ja seletusi nagu sõnastikuosas, nii et võimaluse korral tasuks sõnastikuosast järgi vaadata.

Käesolevas valiksõnastikus on terminid järjestatud tähestikulises järjekorras. Tegemist on inglise-eesti valiksõnastikuga ja seetõttu on esimeseks, st otsitavaks terminiks pandud ingliskeelne termin. Kogu sõnastikus on ingliskeelsed terminid paksus kirjas ning

eestikeelsed terminid alati tavalises kirjas. Sõnastikukirje peamärksõna on suuremas kirjas (13pt) ning lisanduvad osad väiksemas kirjas (11pt). Mõningatel juhtudel on terminitele lisatud ka märkused, mis on kirjas termini taga sulgudes (väiksemas kirjas ning kursiivis) või lehe jaluses allmärgusena. Lehe jaluses, allmärgusena on kirjas ka märksõnade määratluste allikad.

EMAS reserve süsteemi EMAS reserv (*EMAS ehk ELi keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteem (EU Eco-Management and Audit Scheme) on ELi süsteem, kus võivad vabatahtlikult osaleda äriühingud jt organisatsioonid, kes soovivad hinnata, juhtida ja parandada oma keskkonnategevuse tulemuslikkust.*)

Näide sissekandest

Registris on terminid vastupidisel keelesuunal, samuti järjestatud tähestikulises järjekorras. Registri puhul otsustas autor tavapärasest kombinatsiooni eestikeelsest terminist ja leheküljenumbriks mitte kasutada, sest tema meelest oleks eestikeelse ja inglisekeelse termini kombinatsioon palju kasulikum näiteks tõlgi jaoks, kellel on kiiresti vaja õige vaste leida. Kui aga aega rohkem on, siis tasuks termin järgi vaadata ka sõnastikuosast, sest seal on antud rohkem informatsiooni.

Lõputöö autorile teadaolevalt ei ole varem koostatud sellist sõnastikku, mis keskenduks ainult Euroopa Liidu eelarve teemale. Tartu Ülikooli tõlkeõpetuse eelmiste aastate lõputööd on samuti puudutanud erinevate Euroopa Liidu valdkondade terminoloogiat ning selle kohta koostanud ka valiksõnastikke. Loomulikult on olemas ka märksa laiemad valdkonnad, nt majandusvaldkonna sõnaraamatuid, kuid need on oluliselt mahukamad ning sisaldavad ka muude kitsamate valdkondade sõnavara kui ainult Euroopa Liidu eelarvet, mistõttu on neid kui mitte just ebapraktiline siis kindlasti ebamugav mõneks konverentsiks või muuks ürituseks ettevalmistumisel kasutada. Olemas on ka loomulikult Euroopa Liidu institutsioonidevaheline terminoloogiaandmebaas IATE

(<http://iate.europa.eu/>), mis spetsialiseerub just Euroopa Liidu terminoloogiale. Kuid taaskord on seal peale eelarvesõnavara ka muud ning pealegi ei ole võimalik terminibaasi „sirvida“ nagu välja kirjutatud sõnastikku, seega pole sellest tõlgile ja tõlkijale muud kasu kui konkreetsete terminite vastete otsimiseks või nende õigsuse kontrollimiseks. Väljakirjutatud sõnastiku puhul, nagu käesolev valiksõnastik, on aga võimalik saada lühike ülevaade võimalikest esinevatest terminitest ning samuti on selles töös selgitatud võimalikke erinevusi, mis ühe ja sama valdkonna terminoloogias tekkinud on või tekkida võivad.

Sõnastiku koostamiseks töötas autor läbi kõik mainitud dokumendid, kirjutades välja tema jaoks olulisi termineid ning nende vasteid neis dokumentides. Erinevuste, ebakõlade või lihtsalt huvitavate tähelepanekute korral uuris autor nende põhjust ning kirjeldas ka vastavaid erinevusi ja ebakõlasid käesoleva töö teooriaosas, lisades juurde leitud põhjendused erinevustele ning ka autori enda kommentaarid ning järeldused. Kuigi tegemist on deskriptiivse valiksõnastikuga, mis ei taha teha soovitusi, on autor välja toonud ka mõned erinevused, mille puhul tuleks kasutada üht terminit ja mitte teist ning lisanud juurde ka põhjendused oma valikule.

Probleemid sõnastiku koostamisel

Keele sünonüümsus

Kokkuvõtlikult võib paljusid järgnevalt kirjeldatud spetsiifilisi probleeme kirjeldada kui probleeme seoses keele sünonüümsusega. Cabré (1999: 34) kirjutab, et terminoloogia üheks eesmärgiks on standardiseeritud vormide kehtestamine. Temmerman kritiseerib oma raamatus (2000: 10–17) traditsioonilist terminoloogiat, mille üheks põhimõtteks on, et ühte mõistet peaks tähistama üks termin ning üks termin tähistama ühte mõistet, märkides, et sünonüümia on keeles fakt. Sünonüümia on olemas, sest nimetuse panemise mehhanismid võivad tuletada erinevaid leksikalisatsioone (Temmerman 2000: 150). Kuigi praktilisest aspektist lähtudes oleks kasulik, kui keel käitukski nii, nagu traditsioonilises terminoloogias soovitakse, sest ühemõttelised nimetused selgelt piiritletud nähtustele muudaks suhtluse täpsemaks, kuid tuleb arvesse võtta, et see pole reaalsus. Päriselus esineb sünonüümiat ning kuna käesolev sõnastik ei ole mitte preskriptiivne vaid deskriptiivne, siis on koostatud ka käesolev sõnastik sellest põhimõttest lähtudes: sõnastikus on ära märgitud samade mõistete erinevad väljendamise variandid ning järgnevalt kirjeldatakse ja põhjendatakse erinevaid näiteid neist. Selguse huvides tuleks ära mainida ka, et täielikku sünonüümsust esineb harva, enamjaolt ainult selliste konkreetsete objektide korral, mis mõlemas kultuuris olemas on (Atkins 2008: 135).

Selguse huvides on töö autor jaganud töö selle osa kaheks: esimesena kirjeldatakse erinevatel sõnastusviisidel põhinevat sünonüümsust ning teisena oma- ja võõrsõnade sünonüümsust. Esimene variant toetub sellele, et sõnaloomel puhul on võimalik kasutada erinevaid strateegiaid ning kuna konkreetse valdkonnaga tegelejaid on siiski üsna palju, on paljude inimeste erineva mõtlemise tagajärjel keelde ilmunud samaväärseid ja samatähenduslikke sõnu ja väljendeid, mis ometigi oma vormilt rohkemal või vähemal

määral üksteisest erineda võivad. Teine variant, oma- ja võõrsõnade sünonüümsus aga, kuigi viitab ka samaväärsete kuid vormilt erinevate terminite olemasolule, vaatleb seda nähtust, mis eesti keeles esineb ning tõlkidele ja tõlkijatele ilmselgelt väga oluline: võõrsõnade ja omasõnade paralleelne esinemine keeles.

Erinevatel sõnastusviisidel põhinev sünonüümsus

Interest on late payments

Sisukorras tulude koondarvestuse all on fraas *interest on late payments* tõlgitud kui 'viivis' (eelarvedokument lk 5), mis sisuliselt ja kokkuvõtlikult eestikeelne vaste olla võikski, sest 'viivis' tähendab ometi 'tasu, mida nõutakse rahalise vm. kohustuse täitmisega viivitamise eest' (EKI 2009). Järgmisel leheküljel aga, Euroopa Ülemkogu ja nõukogu tulude ja kulude eelarvestust puudutavas jaos on sama fraas tõlgitud kui 'intressid hilinenud maksete eest', mis taaskord on igati korrektne vaste. Sõnastikku on märgitud mõlemad vasted.

Budget/General budget

Termineid *budget* ja *general budget* kasutatakse eelarves vaheldumisi ning erinevust neil ei tundu olevat, sest mõlema terminiga tähistatakse ühte ja seda sama dokumenti. Tõlkimise ja sõnastiku koostamise aspektist oli aga huvitav, et kuigi enamasti tõlgiti *budget* 'eelarveks' ja *general budget* 'üldeelarveks', siis vähemalt ühel korral tõlgiti *general budget* lihtsalt sõnaga 'eelarve' (eelarvedokument lk 5). Sellest tõlkest johtuks, et eelarve ja üldeelarve on üks ja sama asi ning sõnastikku koostades tekib seega küsimus, kas mõlema märksõna, nii *budget* kui *general budget* juures peaks olema ka mõlemad

vasted. Käesolevas sõnastikus on töö autor otsustanud need märksõnad segaduse vältimise huvides siiski eraldi hoida, eriti võttes arvesse finantsmääruse lõikes 2 sätestatut: „Määrusega (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 sätestati kõigis õigusaktides ja kõigi institutsioonide poolt järgitavad eelarvepõhimõtted ja finantseeskirjad, millega reguleeritakse liidu üldeelarve (edaspidi "eelarve") koostamist ja täitmist...“ Siin selgub, et sõna 'eelarve' peaks selle dokumendi kontekstis tähistama liidu üldeelarvet, pole arusaamatu eeldada, et sama võiks see tähendada ka finantsmäärusega seotud dokumentides, nt Euroopa Liidu üldeelarvedokumentis endas.

Kogurahvatulul põhinevad omavahendid

Eelarvedokumentis tähistas inglise keeles kaks väga sarnast väljendit üht ja sama asja, nimelt kogurahvatulul põhinevaid omavahendeid. Leheküljel 11 kasutati ingliskeelses dokumentis väljendit *GNI resource* kahel korral, ülejäänud dokumentis aga väljendit *GNI-based own resource*. Mõlemal juhul on aga eesti keeles kasutatud väljendit 'kogurahvatulul põhinevad omavahendid'. Kui vaadata IATE't, siis on seal esindatud *GNI-based own resource*, mis oli olemas ka eelarvedokumentis, ning ka veidi lühem *GNI-based resource*. Lihtsalt sõnapaari *GNI resource* seal ei esine. Kui aga teostada Google'i otsing, siis on mõnes Euroopa Liidu institutsiooni välja antud dokumentis, sealhulgas näiteks eelmise Euroopa Komisjoni eelarve- ja finantsplaneerimise voliniku Jacek Dominiku pressiteates, kasutatud ka väljendit *GNI resource*, seega võib eeldada, et tegemist on vastava valdkonnaga tegelejate seas kasutusel oleva lihtsustatud väljendiga, mida pika ja kohmakama väljendi asemel kasutada. Seetõttu on mõlemad ingliskeelses dokumentis esindatud väljendid ära toodud ka käesoleva magistritöö sõnastikuosas.

Käibemaksupõhised omavahendid

Sarnaselt kogurahvatulul põhinevate omavahenditega, on ka käibemaksupõhistel omavahenditel ingliskeelses eelarvedokumendis mitu analoogset vastet, mis on teatud määral üksteisega sarnased. Kõige pikem ning mõistet ühtlasi ka kõige paremini ära seletav vaste on *own resources accruing from VAT* ning see termin on olemas ka IATEs, kuigi seal on ka VAT ehk käibemaks pikalt välja kirjutatud (*value added tax*). Samuti on IATEs olemas teine eelarvedokumendis esinenud variant, *VAT-based own resource*. IATEs aga ei ole olemas kahte eelarvedokumendis kasutatud väljendit – *VAT resource* ja *VAT own resource*. Taaskord on ilmselt tegemist ühtviisi õigete väljenditega. Kuigi esimest ei ole kasutatud ELi välja antud dokumentides, siis leidub seda siiski mõnes muus artiklis, teine (*VAT own resource*) on aga kasutusel ka Euroopa Liidu enda veebilehekülgedel. Seetõttu on kõik neli väljendit ära märgitud ka käesoleva töö sõnastikuosas, vastavate viidetega üksteisele.

Sihtotstarbeline tulu

Eelarves oli see termin inglise keeles *earmarked revenue* (lk 2) samas kui finantsmääruses kasutati terminit *assigned revenue* (nt artikkel 21). IATE terminibaasis on olemas mõlemad ingliskeelsed terminid, ka definitsioon on ühesugune: „items of revenue to be used to finance specific items of expenditure“, eestikeelsed vasted on aga erinevad. *Earmarked revenue*, mille sünonüümiks on pandud *revenue earmarked for a specific purpose*, on eesti keeles 'teatavad sihtotstarbelised tulud'.

Eestikeelse vaste määratluseks on IATEs „sihtotstarbelise tulu liik, mis hõlmab näiteks sihtkapitalina saadud tulu, toetusi, kinkeid ja annakuid ning iga institutsiooni sihtotstarbelisi tulusid“, mis on peaaegu sõna-sõnalt sama, mis finantsmääruse artikli 21

(mis käsitleb sihtotstarbelist tulu ehk 'assigned revenue') lõike 2 punktis d kirjutatu. Finantsmääruse ingliskeelses variandis on samas punktis 'teatava sihtotstarbelise tulu' vasteks 'revenue earmarked for a specific purpose', mis ka IATEs ära märgitud on. Sama väljendit on kasutatud ka eelarvedokumendis (lk 132/peatükk 57): „Revenue earmarked for a specific purpose, such as income from foundations, subsidies, gifts and bequests, including the earmarked revenue specific to each institution — Assigned revenue“. Eestikeelses variandis on aga kirjas „Sihtotstarbelised tulud, näiteks tulu fondidelt, toetused, kinked ja annakud, kaasa arvatud iga institutsiooni sihtotstarbelised tulud – Sihtotstarbeline tulu“. Siin torkab ebakõla eriti tugevalt silma ja võib potentsiaalselt segadust tekitada.

Käesoleva töö autori soovitus oleks nende kahe termini vahel siiski ka eesti keeles vahet teha nii, nagu seda on tehtud inglise keeles ning nagu seda soovitab IATE.

Tulude eelarvestus

Kui eelarvedokumendis on 'tulude eelarvestuse' vasteks inglise keeles *statement of revenue*, siis finantsmääruses on selle vasteks hoopis *estimated revenue*. IATEs on olemas neist kahest esimene ning teisega üsna sarnane *estimate of revenue*. Samas on ühtmoodi nii eelarves kui ka finantsmääruses fraasi *statement of revenue and expenditure*, mille eestikeelne vaste on 'kulude ja tulude eelarvestus'. Ei ole selge, kas inglise keeles teise termini kasutamisel on mingi tagapõhi või on tegemist apsakaga järjepidevuse osas. Kui aga mingit erinevust ei ole, siis oleks parem sarnaste dokumentide puhul kasutada järjepidevalt samu termineid, et vältida segadust. Käesoleva töö sõnastikuosas on ära märgitud mõlemad ingliskeelsed terminid, mõlema juures on viide teisele.

Raamatupidamise aruanne

Nii finantsmääruses kui ka eelarvedokumendis kasutati inglise keeles raamatupidamise (aasta-)aruande märkimiseks terminit *accounts*. Lisaks sellele kasutati aga eelarvedokumendis paaril korral ka terminit *financial statement*. Kuigi mõlemaid termineid on ingliskeelsetes dokumentides kasutatud raamatupidamise aruande tähenduses (esimest direktiivis 78/660/EEC ja teist direktiivis 2013/34/EU), siis on sõnastiku kirjutamise vaatenurgast tegemist keerulise kohaga, sest finantsmääruses räägitakse finantsaruannetest (*financial statements*) mis on raamatupidamise aastaaruande (*accounts*) üks osasid. Ka IATEs on kõik need ülaltoodud terminid vastavate vastetega ära toodud, *accounts* ja *financial statement* terminite kohta on lisatud ka veel: „Accounts" is often used as a synonym for “financial statements”, especially in the EU context.“ (IATE) Kuna aga on oht, et sellisel juhul võib hiljem ettekande või dokumendi tõlkimisel tekkida segadus, siis on käesoleva töö autori soovitus kasutada inglise keeles pigem terminit *accounts*, et hiljem vajaduse korral terminit *financial statement* ilma segadust tekitamata kasutada finantsaruannete tähistamiseks.

Cost-effective

Selle termini vasteks on kolme dokumendi peale kokku päris mitu võimalust: kulutõhus, kulutasuv, kulusäästlik, tasuv ja säästlik. Need vasted on kas ka tavakeeles lihtsasti mõistetavad sõnad või motiveeritud terminid. Kuigi kõigi sisuks on laias laastus soov saada oma võimalikult väikese investeeringu eest võimalikult head tulemust, siis töö autori meelest on neil ka omad kitsamad nüansid. 'Säästlik' tähendab kokkuhoidlikku (EKI 2009), ehk siis võimalikult väikeste kuludega, sama võiks öelda ka termini 'kulusäästlik' kohta. 'Tasuv' tähendab pigem 'head sissetulekut võimaldav' (EKI 2009). Kuigi sõna

'kulutasuv' „Eesti keele seletavas sõnaraamatus“ (EKI 2009) ei ole, siis, kui vaadelda seda kui motiveeritud terminit, tähistaks ta pigem midagi, mis teeb oma tegevuse/olemuse/funktsiooniga tasa sellega kaasnevad kulutused. Ka terminit 'kulutõhus' pole EKSS'is, kuid kui taaskord vaadelda seda kui motiveeritud terminit, võiks arvata, et see tähendab midagi, mis võrdeliselt sellesse panustatud investeeringule annab võimalikult hea tulemuse, st kasutab kulusid kõige tõhusamalt ära. Merriam-Webster (<http://www.merriam-webster.com/>) defineerib terminit *cost-effective* kui „producing good results without costing a lot of money“, mis on käesoleva töö autori meelest kõige sarnasem just termini 'kulutõhus' mõttele ning soovitab kasutada eelkõige seda, kuid kuna ka teised antud terminid tähendavad laias plaanis sama, siis võib kasutada ka neid, eriti kui tõlgitav tekst ei nõua ülimat täpsust ja järjepidevust.

Principle of annuality

Sellele põhimõttele esitati dokumentides kaks eestikeelset vastet: finantsmääruses ja finantsmääruse kohaldamise eeskirjades kasutati terminit 'aastasuse põhimõte', samas kui eelarvedokumendis räägiti aastapõhisuse põhimõttest. Kuna mõlemal juhul, nagu on ka mõiste sisuks, viidatakse sellele, et (eelarve-)periood on aasta, siis on töö autori meelest mõlemad variandid õigustatud. IATE otsingust selgub, et soovitatakse vaid terminit 'aastasuse põhimõte' ning ka Google'i otsing näitab, et seda varianti kasutatakse rohkem kui teist, nii et toetudes leitud informatsioonile soovitab ka autor kasutada pigem terminit 'aastasuse põhimõte'. Samuti sisaldab alternatiiv silmatorkavat ja ehk segavat sõnaosakordust, mis selle kasutamise ebamugavaks teeb.

Flat-rate

Kuigi omadussõna *flat-rate* üksinda sõnastikus ei esinenud, oli ta aga mõnel korral nimisõna täiendiks, et luua täielikku tähendusühendit. Nii näiteks esinesid fraasid *flat-rate financing* ('kindlamääralsed maksed'), *flat-rate overtime allowance* ('kindlasummaline ületunnitasu'), *flat-rate redemption value* ('kindlasummaline tagasiostmisväärtus'), *flat-rate reduction* ('kindlamääralsine vähendamine'). Niisiis tähendab *flat-rate* siin kontekstis kas kindlasummalist või kindlamääralist. Argo Mund Eesti Keele Instituudist eristab neid järgmiselt: „„Kindlamääralsine“ ütleb, et määr on kindel. Nt tulumaksu kinnipidamise määr on 2015. a 20%. Kui suur summa brutopalgast maha läheb, oleneb palga suuruselt. „Kindlasummaline“ ütleb, et summa on kindel. Nt võib töötaja palga suuruselt olenemata iga kuu annetada 25 eurot heategevuseks.“ Õige eestikeelse vaste leidmiseks on seega kõigepealt vaja selgeks teha, kumb kirjeldatud olukordadest kehtib, näiteks pidades nõu valdkonna eksperdiga.

Oma- ja võõrsõnade sünonüümsus

Mõndade sõnade puhul paistis silma, et eesti keeles on ühe ingliskeelse termini vastena paralleelselt kasutuses kaks võrdväärset terminit – üks eestikeelepärsane ja teine võõrkeelepärsane. Näiteks võib siin tuua ingliskeelse termini *cofinancing*, mille puhul eelarvedokumendis kasutati eestikeelset terminit 'kaasfinantseerimine' ning finantsmääruses ja finantsmääruse kohaldamise eeskirjades terminit 'kaasrahastamine'. Sarnane oli eelarvepõhimõtte *principle of universality* juhtum, kus eelarvedokumendis ja finantsmääruse kohaldamise eeskirjades terminit 'kõikehõlmavuspõhimõte', finantsmääruses kasutati lisaks terminit 'universaalsuspõhimõte'. Mõlemad terminid on aga samaväärselt õiged. Ühe dokumendi sees esinevad erinevused näitavad seda, et ühte

dokumenti on tõlkinud erinevad tõlkijad ning selle uurimine võib olla huvitav juba tõlketeoreetilisest aspektist vaadatuna.

Viimastel aastatel on palju räägitud Eesti Euroopa Liiduga liitumise mõjust eesti keelele. Kuna suur hulk eurodokumente tõlgitakse inglise keelest, siis võetakse ka palju uusi laensõnu inglise keelest käibesse, isegi kui eesti keeles juba sobiv termin olemas on. Eelistatult aga tuleb erialatekstide tõlkimisel nimetada mõisteid omas keeles, mitte lihtsalt sõnu tõlkida (Erelt ja Kull 1997). Omasõnade kasutamise toetamine peegeldub ka ükskeelsetes sõnastikes, kus võõrsõnade sissekannetes on viited sünonüümsetele omasõnadele, kuid vastupidi mitte (Veldi 2014: 831). Ka tõlkeõpetuse erialal manitsetakse noori tõlke (ja ilmselt ka tõlkijaid) eelistama pigem omasõna, sest nii on eestikeelsel kuulajal mugavam ja meeldivam kuuldust aru saada.

See teadmine asetas käesoleva töö koostaja korraks aga huvitavasse olukorda: kas rakendada omakohut ning jätta võõrapärane termin sõnastikust välja või peegeldada sõnastikuga pigem hetkeolukorda ühes selle inglise keele kalduvustega ning märkida vastetena nii võõra- kui eestikeelepärane termin. Selle teema üle on arutlenud ka Veldi (2014: 829), kes kirjutab, et nii eesti- kui võõrkeelepärased variandid tuleks sõnastikus ära märkida, et tõsta teadlikkust nende olemasolust.

Autor otsustas ka oma valiksõnastikus märkida ära mõlemad variandid, lootuses, et ehk on selle sõnastiku kasutaja sirvinud ka teooriaosa ning teab, et kui midagi eesti keelde tõlkida, siis tuleks sihtkeeles kasutada ka eesti keelt ja mitte pelgalt eesti keele ingliskeelepärast versiooni.

Terminite mitmetähenduslikkus

Kuigi traditsionaalse terminoloogia ideaaliks on terminite ühetähenduslikkus, siis päriselu kahjuks nii ühekülgne ei ole. Nagu sünonüümia, on ka polüseemia fakt, seda esineb keeles. (Temmerman 2000: 15) Peale selle, et ühes keeles võib ühe sõnaga viidata kahele või rohkemalegi asjale, võib ka ühe keele ühele terminile vastata teises keeles rohkem termineid, st teises keeles märgistatakse mõisteid, mis esimeses keeles ühe termini alla „lahterdatud“ on, erinevate terminitega.

Financial statement

Inglise keeles ühe terminiga *financial statement* märgitud mõiste jaguneb eesti keeles kolmeks sarnaseks kuid siiski mõnevõrra erinevaks mõisteks, millel kõigil on oma terminid. Nimelt võib *financial statement* olla nii 'finantsselgitus', 'finantsaruanne' kui 'raamatupidamise aruanne'. 'Finantsaruanne' ja 'raamatupidamise aruanne' esindavad üsnagi sarnaseid mõisteid, mõlemal juhul on tegemist mingisuguse majandusüksuse teatud perioodi kulude ja tulude kirjeldusega, tavaliselt on perioodiks üks aasta (nt esineb tihti peale *annual financial statement* ehk 'raamatupidamise aastaaruanne' või 'aruandeaasta finantsaruanne'). Ka IATE terminibaasist võib leida märke „[terminit 'raamatupidamisaruanne'] kasutatakse tihti finantsaruande sünonüümina, eriti ELi kontekstis“. Vastavalt finantsmääruse artiklile 141 on finantsaruanne aga üks raamatupidamise aastaaruande osa. Seetõttu tasuks inglise keelde tõlkides neid termineid selguse huvides eristada: 'raamatupidamise aruande' vastena kasutada terminit *accounts* ning eelmise ühe osa, finantsaruande märkimiseks kasutada terminit *financial statement*.

Financial statement finantsselgituse mõistes aga on täiesti eraldiseisev mõiste, kuigi teatud määral sarnane. Finantsselgitus on „komisjoni õigusakti ettepaneku lõpus olev

osa, kus antakse ülevaade õigusakti rakendamise eeldatavast finantsmõjust“ (IATE), seda on mainitud ka mh finantsmääruse artikli 31 lõikes 1: „Kõikidele ettepanekutele või algatustele, mille komisjon [...] esitab seadusandjale ja mis võivad mõjutada eelarvet, sealhulgas muuta ametikohtade arvu, lisatakse finantsselgitus [...].“

Seetõttu tuleks käesoleva töö autori soovitusena vastavalt kontekstile kasutada termini *financial statement* vastena kas terminit 'finantsaruanne' või 'finantsselgitus'.

Accounts

Inglise keeles on sõnal *accounts* õige mitu tähendust. Analüüsitud dokumentides oli seda selgesti näha. Üheks tähenduseks on '(panga)kontod', st tavakeeleski mõistetav nähtus. See esines muuhulgas ka sõnaühendites *imprest account* 'avansikonto' ja *fiduciary account* 'usalduskonto'.

Probleemsemaks osutusid aga sõna raamatupidamisega seotud tähendused. Nii võis leida eestikeelsetes variantides vasteid nagu 'raamatupidamisarvestus', 'raamatupidamise (aasta)aruanne', 'raamatupidamisdokumendid' aga ka 'raamatupidamisarvestus ja raamatupidamise aastaaruanne'. Raamatupidamisarvestus viitab üldisele süsteemile ning tegevustele, mis seoses üksuse kulude, tulude ja aruandluskohustusega täide viiakse. Nt veebilehel Raamatupidamise ABC (2010; <http://raamatupidamise-abc.ee/raamatupidamine-seaduste-poleelt/>) kirjeldatakse seda järgmisena: „majandusarvestuse süsteem ettevõtte tasandil, peegeldades ettevõtte varasid, nende moodustumise allikaid ja nendega seonduvaid tehinguid.“ Raamatupidamise aastaaruandest räägiti juba eelmises peatükis ning ka raamatupidamisdokumentide all võib mõista erinevaid dokumente, mida seoses eelmainitud aruandluskohustusega hallata ja esitada tuleb.

Niisiis tuleb tõlgil ja tõlkijal vastavalt kontekstile ise otsustada, millist varianti kasutada, ning nagu analüüsist johtub, siis tuleb selguse huvides rääkida eesti keeles pikemat varianti ning öelda 'raamatupidamisarvestus ja raamatupidamise aastaaruanne'.

Muud probleemid

Sidekriipsu kasutamine inglise keeles

Keelelisest ja kahtlemata ka kirjaliku tõlke aspektist huvitava tähelepanekuna jäi käesoleva töö autorile ELi dokumente läbi töötades ning sõnastikku koostades silma see, et muidu samavormiliste terminite puhul võis erinevates dokumentides olla üks pisikene erinevus – nimelt sidekriips. Näiteks oli *borrowing and lending operations* (eesti keeles 'laenutehingud') eelarvedokumendis ilma sidekriipsudeta, samas kui finantsmääruses räägiti hoopis sellisest asjast nagu *borrowing-and-lending operations*. Suurt segadust selline väike erinevus ilmselt kellelegi ei tekitaks, kuid keelest sügavamalt huvitatud inimese jaoks on tegemist siiski teemaga, mida võiks tahta lähemalt uurida.

Nagu kirjutatakse ka sõnaraamatu „Oxford Dictionary of English“ (ODE)(Soans, Stevenson 2003: xvi) sissejuhatus, siis inglise keeles ei ole sidekriipsu kasutamisel välja kujundatud kindlaid norme, olemas on vaid mõned suunised, mida järgida. Liidu enda „Institutsioonidevaheline stiiljuhend“ (inglise keeles „Interinstitutional Style Guide“; Väljaannete talitus 2015), mille ingliskeelseid väljaandeid puudutav osa, mida ka selles töös kasutati, 2015. aasta 22. aprilli seisuga täielikult uuendati, ütleb, et muuhulgas tuleb sidekriipsu kasutada juhul, kui enne nimisõna on mainitud nimisõna kirjeldav liitomadussõna (*compound adjective*). Seal tuuakse järgmised näited: *up-to-date statistics*, *long-term policies*, *foot-and-mouth disease*. Sarnane suunis on kirjas ka ODE's: *When a noun compound made up of two separate words (e.g. credit card) is placed before another*

noun and used to modify it, the general rule is that the noun compound becomes hyphenated, e.g. I used my credit card but credit-card debt (Soans, Stevenson 2003: xvii).

Tundub, et finantsmääruses on teksti koostajad läinud just seda teed mööda ning otsustanud, et *borrowing* 'laenu võtmine' ja *lending* 'laenu andmine' on tegevused mis (selles kontekstis) võib lugeda kokkukäivateks ning moodustasid nendest kahest kokku ühe liitomadussõna. Laenu võtmise ja laenu andmise puhul on tegemist vastandsõnade ühe liigiga, mida Cruse (2006: 14–15, 39) tähistab terminiga *converse (antonym)*: need on kaks väljendit, mis näitavad üht olukorda või sündmust kahe erineva osaleja vaatepunktist. Seega võib järeldada, et teksti koostajad on sõna moodustamisel kasutanud just sündmuspõhist lähenemist – laenu andmine (*lending*) ja laenu võtmine (*borrowing*) on ühe ja sama sündmuse kahe osapoole tegevus, mistõttu võib neid pidada tinglikult kokkukäivateks. Eesti keeles on tegusõnal 'laenama' kaks vastandlikku tähendust; inglise keeles väljendatakse neid tähendusi kahe erineva tegusõna abil.

Fakt, et eelarvedokumendis selle termini puhul sidekriipsusid ei kasutata, ei tähenda sugugi, et eelarvedokumendi koostajad ei ole teadlikud inglise keele reeglitest või pole tutvunud „Institutsioonidevahelise stiiljuhendiga“. Pigem tähendab see, et koostaja on lihtsalt eristanud kahte tegevust, laenu võtmist ja laenu andmist – *borrowing operations* ja *lending operations* ning need kaks ellipsit kasutades kokku pannud fraasiks *borrowing and lending operations*. Muuseas, eelarvedokumendis on eelmainitud inglise keele grammatika suunist rakendatud muude näidete puhul, näiteks *balance-of-payments support* 'maksebilansi toetus'.

Keelest sügavamalt huvitatud inimestele on ilmselt teema huvitavam, tõlkijatele on aga olulisim ilmselt see, et mõlemal juhul on tegemist õige variandiga, ükskõik, kas inglise

keeles sellel puhul kasutada sidekriipsu või mitte, nüanss tuleb ilmselt välja vaid siis, kui hakata keelt osadeks lahti võtma, nagu käesoleva töö autor just seda tegi.

Kahjuks ei ole võimalik autoril internetiotsinguga välja selgitada, kumba varianti rohkem kasutatakse, sest pannes otsinguks „*borrowing and lending operations*“ tuleb vasteteks nii sidekriipsuga kui ilma selleta vasteid. Google'i otsingus tuleb aga esimese lehena välja üks komisjoni veebileht, kus kasutatakse vastavat fraasi ilma sidekriipsuta ning teise vastena Euroopa Keskpannga veebileht, kus just vastupidi on kasutusel sidekriipsudega variant. Kokkuvõtteks võib öelda, et kasutatakse mõlemaid.

Vale nimetuse kasutamine: Euroopa finantsstabiilsusmehhanism

Mõnevõrra üllatavalt olid selle mehhanismi ingliskeelsed vasted eelarvedokumendis ja finantsmääruses erinevad. Eelarvedokumendis kasutati nimetust *European Financial Stabilisation Mechanism*, finantsmääruses aga *European Financial Stability Mechanism*. Mõlemad tõlgiti mõlema dokumendi eestikeelses variandis Euroopa finantsstabiilsusmehhanismiks. Tegelikuses on õige vaid üks, eelarvedokumendis kasutatud *European Financial Stabilisation Mechanism*, mis on majandusraskustes olevatele ELi liikmesriikidele finantsabi pakkuv mehhanism (European Commission 2015). Tegemist on ilmselt dokumendi koostaja näpuveaga, mis võib-olla tuleneb sellest, et seoses EFSMiga on olemas ka *European Stability Mechanism* ehk Euroopa Stabiilsusmehhanism. Neid kahte aga ei tohiks kindlasti segamini ajada ning ka käesolevas sõnastikus eelistab autor kasutada üldtunnustatud õiget varianti. Sõnastiku võimaliku kasutaja peale mõeldes tundus aga autorile siiski oluline ka ära märkida finantsmääruses kasutatud väär nimetus, sest kui seda juba ametlikus dokumendis kasutati, siis võib seda

ekslikult kasutada ka muudes dokumentides. Autor aga lisas juurde vajalikud märkused selgitamaks, kumb nimetus tegelikult õige on.

Tõlkevead eelarvedokumendis

Kuigi käesoleva töö näol ei ole tegemist tõlkeanalüüsiga, siis tõlkeõpetuse üliõpilasena oli autoril eelarvedokumendi inglisi- ja eestikeelset versiooni uurides sellegipoolest huvitav vaadelda, kuidas üks või teine koht tõlgitud oli ning tahes-tahtmata ka mõningaid huvitavaid vigu märgata. Üks kõige suuremaks veaks, mis töö autori üllatuseks eelarves oli, oli mõnel leheküljel *revenue* tõlkimine 'kuluks' fraasis *external assigned revenue* ehk 'sihtotstarbeline välistulu'. Sellisena on *revenue* tõlgitud vaid kahel leheküljel (elarvedokument lk 165–166) ning kokku viiel korral. Autoris tekkis algul kahtlus, et kas äkki pole eesti keelde tõlkijad hoopis tabanud originaaldokumendi koostajate sisulise vea ning selle eestikeelses variandis õigeks parandanud, kuid pärast asja lähemalt vaatamist leidis autor siiski, et sisulise vea oli teinud tõlkija. Nimelt on tolles lauses juttu Euroopa Liidu liikmesriikide või nende avalik-õiguslike asutuste või üksuste rahalisest osalusest, mis juba iseenesest kujutab endast tulu. Samuti viidati eelarvedokumendi samas lauses finantsmääruse artikli 21 lõikele 2, milles loetletakse sihtotstarbelise välistulu hulka loetavad tulud. Seega oli tõepoolest tegemist tõlkija veaga.

II OSA

Sõnastik

abatement vähendus, vähendamise määr **standard abatement** kindlasummaline vähendus, vähendamise standardmäär (*to apply an abatement* – vähendust/vähendamise määra *kohaldama*)

accounting officer peaarvepidaja

accounting rules raamatupidamiseeskirjad

accounts raamatupidamisdokumendid, raamatupidamisarvestus, raamatupidamise aastaaruanne, kontod **fiduciary account** usalduskonto **imprest account** avansikonto

activity-based budgeting tegevuspõhine eelarvestamine

actuarial equivalent (samaväärne) kindlustusmatemaatiline väärtus

additional appropriation lisaassigneering

'**additional base**' **own resource** lisaomavahendid

additional quota lisakvoot

additional twelfths täiendavad kaheteistkümnendikud

adjustment korrigeerimine

administrative operation haldustegevus

advance ettemakse

aggregate amount kogusumma

agio vahendustasu

allocation toetus, jaotamine

allowance toetus, hüvitis **mission allowance** lähetushüvitis, päevaraha **general expenditure allowance** üldkulude hüvitis

amending budget paranduseelarve

ancillary cost lisakulu, täiendav kulu

annual lease payment iga-aastane rendimakse, iga-aastane liisingumakse

appropriation assigneering **additional appropriation** lisaassigneering **authorised appropriation** kinnitatud assigneering **budget appropriation** eelarveassigneering **commitment appropriation** kulukohustuste assigneering **differentiated appropriations** liigendatud assigneeringud **non-differentiated appropriations** liigendamata assigneeringud **payment appropriation** maksete assigneering **provisional appropriations** määratlemata otstarbega assigneeringud **total payment appropriations** maksete assigneeringute kogusumma

assessment base arvestusbaas

assigned contribution sihtotstarbeline osamakse

assigned refund sihtotstarbeline tagasimakse

assigned revenue sihtotstarbeline tulu **external assigned revenue** sihtotstarbeline välistulu
internal assigned revenue sihtotstarbeline sisetulu

audit body auditeerimisasutus

balance saldo

Balance of Payment Facility operations maksebilansi toetamise mehhanism
(keskmise tähtajaga rahalise abi süsteem, mis võimaldab anda laenu ühele või mitmele liikmesriigile, kes on raskustes või kellel on tõsine oht sattuda raskustesse seoses maksebilansi jooksevkontoga või kapitali liikumisega maksebilansi jooksevkontol.¹)

balance-of-payments support maksebilansi toetus

balance of payments maksebilanss

balance sheet finantsaruanne, bilanss

basic salary põhipalk

beneficiary toetuse saaja

beneficiary country abisaajariik, toetust saav riik

benefit kasu, õigus, hüvitis **unemployment benefit** töötushüvitis, töötuskindlustus

bequest annak

book value väärtus raamatupidamises, bilansiline väärtus

borrowing and lending operations (ka **borrowing-and-lending operations**)
laenutehingud

budget eelarve **amending budget** paranduseelarve **draft budget** eelarveprojekt **draft general budget** üldeelarve projekt **general budget** üldeelarve

budget heading eelarverubriik

budget implementation eelarve täitmine

budgetary commitment eelarveline kulukohustus

budgetary discipline eelarvedistsipliin

budgetary imbalances eelarveline tasakaalustamatus

budgetary principles eelarvepõhimõtted

budgetary procedure eelarvemenetlus

---

¹ Allikas: Nõukogu määrus (EÜ) nr 332/2002.

capital kapital

capital repayment kapitali tagasimakse

capped VAT base piiristatud käibemaksu arvestusbaas

capping rate piiristusmäär

carryover järgmisesse eelarveaastasse ülekandmine

carry-over rules järgmise eelarveaastasse ülekandmist käsitlevad eeskirjad

cessation of activities tegevuse lõpetamine

clearance kontrollimine ja heakskiitmine

coefficient koefitsient

co-financing kaasrahastamine, kaasfinantseerimine

Cohesion Fund Ühtekuuluvusfond (*fond, mis võimaldab anda rahalist toetust keskkonna ja üleeuroopaliste transpordivõrkudega seotud projektide elluviimiseks.*²)

collection costs sissenõudmiskulud

Common Customs Tariff ühine tollitariifistik (*Euroopa Liitu (EL) imporditavate toodete suhtes kohaldatav välistariif.*³)

common administrative support expenditure ühised haldustoetuskulud

commission teenustasu

commitment 1 kohustus **legal commitment** juriidiline kohustus; **2** kulukohustus
budgetary commitment eelarveline kulukohustus

commitment appropriation kulukohustuste assigneering

compensation hüvitis

compensatory amount hüvitissumma

conformity clearance vastavuskontroll

contingency reserve ettenägematute kulude reserv

contribution osamakse, sissemaks, osalus **assigned contribution** sihtotstarbeline osamakse **non-assigned contribution** sihtotstarbeta osamakse

contribution due nõutav osamaks

correction korrigeerimine **financial correction** finantskorrektsioon

cost-effective kulutõhus, kulutasuv, kulusäästlik, tasuv, säästlik

---

² Allikas: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/et/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.1.3.html

³ Allikas: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1430994044264&uri=URISERV:l11003>

counter-guarantee vastutagatis

cumulative amount kumulatiivne summa

customs duty tollimaks

damages kahjutasu **liquidated damages** leppetrahv

debt management võlahaldus

debtor võlgnik

deduction kinnipeetud summa, mahaarvamine

deficit (eelarve)puudujääk

definitive calculation lõplik arvestus

defrayal of expenses kulude hüvitamine

deposit hoius

depreciated amortiseerunud

differentiated appropriations liigendatud assigneeringud

direct aid otsetoetus

direct guarantee otsetagatis

direct payment otsene makse

dissemination of information teabelevi

dissociated appropriation liigendatud assigneering

dividends dividendid

draft budget eelarveprojekt

due tasu

earmarked revenue (ka **revenue earmarked for a specific purpose**) teatav sihtotstarbeline tulu

EMAS reserve süsteemi EMAS reserv (*EMAS ehk ELi keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteem (EU Eco-Management and Audit Scheme) on ELi süsteem, kus võivad vabatahtlikult osaleda äriühingud jt organisatsioonid, kes soovivad hinnata, juhtida ja parandada oma keskkonnategevuse tulemuslikkust.*⁴)

emergency aid otsetoetus

emolument rahaline tasu

---

⁴ Allikad: http://ec.europa.eu/environment/emas/pdf/leaflet/emasleaflet_et.pdf ja http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm.

enlargement laienemine

enlargement reserve laienemisreserv

entitlement (rahaline) õigus

equity omakapital

equity facility for growth kasvu toetav omakapitalirahastu

equity investment omakapitaliinvesteering **quasi-equity investment** kvaasiomakapitali investeering

establishment plan ametikohtade loetelu

estimate of revenue and expenditure tulude ja kulude eelarvestus

estimated revenue (ka **statement of revenue**) tulude eelarvestus

European Agricultural Fund For Rural Development (EAFRD) Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (*ELi maaelu arenguks abi andev fond, üks viiest Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondist*⁵)

European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EAGGF) Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfond (*fond millest rahastati ÜPP-d; 1. jaanuaril 2007 asendati EAGGF Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondi (European Agriculture Guarantee Fund, EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondiga (European Agricultural Fund For Rural Development, EAFRD)*⁶)

European Agriculture Guarantee Fund (EAGF) Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond (*ELi põllumajandust rahastav fond*⁷)

European Development Fund Euroopa Arengufond (*peamine vahend ühenduse abi andmiseks Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide (AKV riigid) ning ülemeremaade ja -territooriumidega (ÜMT) tehtava arengukoostöö raames*⁸)

European financial stabilisation mechanism (ka **European financial stability mechanism**⁹) Euroopa finantsstabiilsusmehhanism (*mehhanism, mis pakub finantsraskustes olevatele liikmesriikidele finantsabi*¹⁰)

European Fisheries Fund Euroopa Kalandusfond (*fond, mis rahastab kalandussektorit ja rannikualade asumeid*¹¹)

---

⁵ Allikad: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1430999751152&uri=URISERV:2602_5 ja <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex:32013R1303>.

⁶ Allikas: <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=864>.

⁷ Allikas: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/et/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.2.2.html.

⁸ Allikas:

http://europa.eu/legislation_summaries/development/overseas_countries_territories/r12102_et.htm.

⁹ Kuigi finantsmääruses on kasutatud ka nimetust *European financial stability mechanism*, siis tegelikkuses on õige *European financial stabilisation mechanism* (vt http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/efsm/index_en.htm) ning ingliskeelseid tekste kirjutades tuleks kasutada just seda varianti.

¹⁰ Allikas: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/efsm/index_en.htm.

European Free Trade Association Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon
(valitsustevaheline organisatsioon vabakaubanduse ja majandusliku lõimumise edendamiseks;
liikmesriigid: Island, Liechtenstein, Norra, Šveits¹².)

European Globalisation Adjustment Fund (EGF) Globaliseerumisega
Kohanemise Euroopa Fond (fond, mis annab abi inimestele, kes on kaotanud töö
üleilmastumisest tulenevate maailmakaubanduse suurte struktuurimuutuste tõttu¹³)

European Investment Fund Euroopa Investeerimisfond (fond, mis loodi 1994. aastal
väikeettevõtjate aitamiseks.¹⁴)

European Maritime and Fisheries Fund (EMFF) Euroopa Merendus- ja
Kalandusfond (fond, millest rahastatakse ÜKP-d; üks viiest Euroopa struktuuri- ja
investeerimisfondist¹⁵)

European Regional Development Fund Euroopa Regionaalarengu Fond (üks viiest
Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondist, pakub liikmesriikidele toetust, et ühtlustada erinevate
piirkondade arengut ning tugevdada majanduslikku ja ühiskondlikku sidusust Euroopa Liidus.¹⁶)

European Social Fund Euroopa Sotsiaalfond (üks viiest Euroopa struktuuri- ja
investeerimisfondist, toetab algatusi, mis edendavad tööhõivet, panustavad inimeste
kvalifikatsiooni edendamisse ja tõstavad töötajate konkurentsivõimet.¹⁷)

excess emissions premium ülemääraste heitkoguste maks

excessive deficit procedure ülemäärase eelarvepuudujäägiga seotud menetlus

expenditure kulu **common administrative support expenditure** ühised haldustoetuskulud
item of expenditure kuluartikkel **operating expenditure** tegevuskulud **statement of expenditure**
kulude eelarvestus **support expenditure** toetuskulu **total expenditure** kogukulu **welfare**
expenditure sotsiaalhoolekandekulud

expense kulu

export refund eksporditoetus

external aid välisabi

external aid programme välisabiprogramm

external assigned revenue sihtotstarbeline välistulu

---

¹¹ Allikas: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/eff/index_et.htm.

¹² Allikas: <http://www.efta.int/>.

¹³ Allikas: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=326&langId=et>.

¹⁴ Allikas: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/eif/index_et.htm.

¹⁵ Allikad: <http://www.agri.ee/et/eesmargid-tegevused/euroopa-merendus-ja-kalandusfond-emkf-2014-2020> ja http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1430999751152&uri=URISERV:2602_5.

¹⁶ Allikad: <http://www.struktuurifondid.ee/euroopa-regionaalarengu-fond/> ja http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1430999751152&uri=URISERV:2602_5.

¹⁷ <http://www.struktuurifondid.ee/euroopa-sotsiaalfond-2/> ja http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1430999751152&uri=URISERV:2602_5.

External Borders Fund (EBF) Välispiirifond (*fond, mis annab finantsabi ELi piiril asuvatele liikmesriikidele, et aidata kaitsta ELi välispiire*¹⁸)

fiduciary account usalduskonto

figures for outturn täitumisinäitajad

financial actors finantsjuhtimises osalejad

financial charges finantskulud

financial contribution rahaline osalus

financial correction finantskorrektsioon

financial instrument rahastamisvahend

Financial Instrument for Fisheries Guidance (FIFG) Kalanduse Arendusrahastu (*rakendati ELi kalanduse toetamiseks ajavahemikul 1994–2006, Alates 2007. aastast asendab seda Euroopa Kalandusfond (EKF)*¹⁹)

financial irregularity finantsrikkumine

financial protocol finantsprotokoll

financial provisions finantssätted

Financial Regulation finantsmäärus (*määrus nr 966/2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju*²⁰)

financial rules finantseeskirjad

financial statement finantselgitus (*komisjoni õigusakti ettepaneku lõpus olev osa, kus antakse ülevaade õigusakti rakendamise eeldatavast finantsmõjust*), raamatupidamise (aasta-)aruanne, finantsaruanne²¹

financing agreement rahastamisleping

financing scale rahastamisaste

fine trahv, rahatrahv

flat-rate financing kindlamääralsed maksed

flat-rate overtime allowance kindlasummaline ületunnitasu

flat-rate redemption value kindlasummaline tagasiostmisväärtus

---

¹⁸ Allikas: http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/financing/fundings/migration-asylum-borders/external-borders-fund/index_en.htm.

¹⁹ Allikas: http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/eff/fifg/index_et.htm.

²⁰ Allikas: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL, EURATOM) nr 966/2012, 25. oktoober 2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ, Euratom) nr 1605/2002.

²¹ Terminit 'raamatupidamisaruanne' kasutatakse tihti finantsaruande sünonüümina, eriti ELi kontekstis. (IATE)

flat-rate reduction kindlamääraline vähendamine

Framework Agreement raamleping

Fund for European Aid to the Most Deprived (FEAD) Euroopa abifond enim puudustkannatavate isikute jaoks *(toetab ELi liikmesriikide meetmeid, mis võetakse selleks, et pakkuda enim puudustkannatavatele isikutele materiaalselt abi. Asjaomane abi hõlmab toitu, riideid ning muid isiklikuks otstarbeks ettenähtud elutähtsaid kaupu, nt jalanõusid, seepi ja šampooni.²²)*

funds rahalised vahendid

general budget üldeelarve

general expenditure allowance üldkulude hüvitis

general statement of revenue tulude koondarvestus

general statement of revenue and expenditure tulude ja kulude koondarvestus

gifts kingid

goods kaubad

GNI (gross national income) kogurahvatulu

GNI-based own resource (ka **GNI resource**) kogurahvatulul põhinevad omavahendid

GNI contribution kogurahvatulul põhinevad brutomaksud

GNI resource (ka **GNI-based own resource**) kogurahvatulul põhinevad omavahendid

GNP (gross national product) rahvamajanduse kogutoodang

grant toetus **severance grant** teenistusest vabastamise hüvitis

guarantee tagatis

Guarantee Fund for External Actions välistegevuse tagatisfond *(fond, millega kaetakse eelarves kolmandatele riikidele laenude ja laenugarantiide andmisega seotud riskid.²³)*

heading rubriik **budget heading** eelarverubriik

immovable property kinnisvara

implementing rules rakenduseeskirjad

imprest account avansikonto **administrator of imprest accounts** avansikontode haldaja

index-linking indekseerimine

indirect action kaudsed meetmed

---

²² Allikas: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=et&catId=1089>.

²³ Allikas: http://ec.europa.eu/economy_finance/financial_operations/market/index_en.htm.

instrument 1 dokument **2** vahend **financial instrument** rahastamisvahend **risk-sharing instrument** riskijagamisvahend

Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA) ühinemiseelse abi rahastamisvahend (*toetus reformide läbi viimiseks riikides, mis valmistuvad ELiga liituma.*²⁴)

Instrument for Structural Policies for Pre-Accession (ISPA) ühinemiseelse struktuuripoliitika rahastamisvahend (*toetus reformide läbi viimiseks riikides, mis valmistuvad ELiga liituma.*²⁵)

insurance payment kindlustushüvitis

insurance premium kindlustusmakse

inter alia muuhulgas

interest on deposits hoiuste intressid

interest on fines rahatrahvidelt laekuvad viivised

interest on late payments viivis, intressid hilinevad maksete eest

interest subsidy intressihüvitis

intermediate update of the calculation vahearvestus

internal assigned revenue sihtotstarbeline sisetulu

International Monetary Fund Rahvusvaheline Valuutafond

invalidity pension invaliidsuspension

item punkt

item of expenditure kuluartikkel

instalment osamakse

investment investering

irregularity eeskirjade eiramine, eeskirjade rikkumine **financial irregularity** finantsrikkumine

lease payment rendimakse, liisingumakse

legal basis õiguslik alus

legal commitment juriidiline kohustus

levy impordimaks, lõiv

liquidated damages leppetrahv

---

²⁴ Allikas: http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/overview/index_en.htm.

²⁵ Allikas: http://ec.europa.eu/enlargement/instruments/overview/index_en.htm.

liquidation likvideerimine

loan guarantee facility laenutagamisrahastus

long lease pikaajaline liising

lump sums ühekordsed maksed/trahvid

lump-sum payment kindlasummaline makse

macro-financial assistance makromajanduslik finantsabi

management costs juhtimiskulud, halduskulud

management fees haldustasud

marketing year turustusaasta

miscellaneous compensation mitmesugused hüvitised

miscellaneous revenue mitmesugused tulud

mission allowance lähetushüvitis, päevaraha

movable property vallasvara

Multiannual Financial Framework mitmeaastane finantsraamistik (*seab Euroopa Liidu iga-aastastele üldeelarvetele piirid.*²⁶)

national contributions liikmesriikide osamaksud

natural person füüsiline isik

negligence hooletus

net amount netosumma

net book value arvestuslik puhasväärtus

net gains netotulu

net revenue puhastulu

non-assigned contribution sihtotstarbeta osamakse

non-assigned refund sihtotstarbeta tagasimakse

non-capped VAT base piiristamata käibemaksu arvestusbaas

non-differentiated appropriations liigendamata assigneeringud

non-dissociated appropriations liigendamata assigneeringud

non-sovereign guarantees mitteriiklikud tagatised

---

²⁶ Allikas: <http://www.consilium.europa.eu/et/policies/multiannual-financial-framework/>.

one-off amount ühekordne summa

operating/operational expenditure tegevuskulud

operating costs tegevuskulud

operating grant tegevustoetus

outside bodies kolmandad isikud

outturn (eelarve) täitumine

overpayment enam makstud summa, üleliigne summa

own resource omavahendid 'additional base' **own resource** lisaomavahendid **traditional own resources (TOR)** traditsioonilised omavahendid

payment 1 makse **direct payment** otsene makse **lump-sum payment** kindlasummaline makse **periodic penalty payment** karistusmakse **2 insurance payment** kindlustushüvitis

payment appropriation maksete assigneering

penalty trahv, trahvimakse

penalty payment leppetrahv

pension pension **invalidity pension** invaliidsuspension **retirement pension** vanaduspension **survivors' pension** toitjakaotuspension

pension rights pensioniõigused

pension scheme pensioniskeem

periodic penalty payment karistusmakse

pre-financing eelfinantseerimine

pre-financing payment eelmakse

premium lisatasu **excess emissions premium** ülemääraste heitkoguste maks

principal (of loan) (laenu) põhisumma

principle of annuality aastapõhisuse põhimõte, aastasuse põhimõte

principle of budgetary accuracy eelarve õigsuse põhimõte

principle of cofinancing kaasrahastamise põhimõte

principle of degressivity kahanevuse põhimõte

principle of economy säästlikkuse põhimõte

principle of effectiveness tulemuslikkuse põhimõte

principle of efficiency tõhususe põhimõte

principle of equal treatment võrdse kohtlemise põhimõte
principle of equilibrium tasakaalu põhimõte
principle of non-cumulative award toetuste mittekumuleerumise põhimõte
principle of non-discrimination mittediskrimineerimise põhimõte
principle of non-retroactivity tagasiulatuva jõu puudumise põhimõte
principle of no-profit kasumi taotlemise keelu põhimõte
principle of proportionality proportsionaalsuse põhimõte
principle of unit of account arvestusühiku põhimõte
principle of unity ühtsuse põhimõte
principle of universality kõikehõlmavuse põhimõte
principle of segregation of duties ülesannete lahususe põhimõte
principle of sound financial management usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõte
principle of specification sihtotstarbelisuse põhimõte
principle of transparency läbipaistvuse põhimõte
prize auhind
proceeds laekumised
proceeds from letting and hiring üüritulu
production charge tootmismaks
production levy toodangumaks
property vara **immovable property** kinnisvara **movable property** vallasvara
provisional appropriation määratlemata otstarbega assigneering
provisional twelfths ajutised kaheteistkümnendikud
public procurement avalik hange
quasi-equity investment kvaasiomakapitali investering
quota kvoot **additional quota** lisakvoot **supplementary quota** täiendav kvoot
rate of call sissenõudmismäär **uniform rate of call** ühtne sissenõudmismäär
rebate hinnavähend
redemption value tagasiostmisväärtus

refinancing operations refinantseerimistingud

refund tagasimakse **assigned refund** sihtotstarbeline tagasimakse **non-assigned refund** sihtotstarbeta tagasimakse

reimbursement of charges kulude hüvitamine

repayent tagasimakse **capital repayment** kapitali tagasimakse

reserve reserv

reserve for information and communication policy info- ja kommunikatsioonipoliitika reserv

reserve for priority projects under development uute prioriteetsete eesmärkide reserv

resource vahend **VAT resource** käibemaksupõhised omavahendid

retirement pension vanaduspension

revenue tulu **earmarked revenue** teatav sihtotstarbeline tulu **general statement of revenue** tulude koondarvestus **internal assigned revenue** sihtotstarbeline sisetulu **miscellaneous revenue** mitmesugused tulud **statement of revenue** (ka **estimated revenue** (fm)) tulude eelarvestus **total revenue** kogutulu

revenue earmarked for a specific purpose (ka **earmarked revenue**) teatav sihtotstarbeline tulu

revenue item tuluartikkel

risk capital riskikapital

risk-sharing instrument riskijagamisvahend

salary adjustment töötasu korrigeerimine

section jagu

securities tagatised

severance grant teenistusest vabastamise hüvitis

share aktsia

small and medium-sized enterprises väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad

social security cover sotsiaalkindlustus

Solidarity Fund Solidaarsusfond (*võimaldab ELil toetada rahaliselt liikmesriiki, ühinevat riiki või piirkonda suure looduskatastroofi korral.*²⁷)

sound financial management usaldusväärne finantsjuhtimine

---

²⁷ Allikas: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/et/displayFtu.html?ftuid=FTU_5.1.4.html.

special expenditure eriomased kulud
special instruments erivahendid
special levy erimaks
special loan erilaen
specific agreement erileping
specific measures erimeetmed
stakeholder sidusrühm
standard abatement kindlasummaline vähendus, vähendamise standardmäär
statement of expenditure kulude eelarvestus
statement of revenue (ka **estimated revenue**) tulude eelarvestus
storage levy laomaks
Structural Funds Struktuurifondid (*liikmesriikidele struktuuritoetust pakkuvad ELi fondid²⁸*)
subject to budgetary ceilings eelarve raames
subscribe (for shares) (aktsiaid) märkima
subscribed capital märgitud kapital
subsidy toetus **interest subsidy** intressihüvitis
super-levy lisamaks
supplementary quota täiendav kvoot
supply tarnimine
support expenditure toetuskulu
surcharge lisatasu
surplus ülejääk
surplus amount kvoodiületamise tasu
tenderer hankija
title jaotis
total kogusumma
total allocated expenditure eraldatud kogukulu

---

²⁸ Allikas: <http://www.struktuurifondid.ee/mis-on-struktuuritoetus/>

total expenditure kogukulu

total payment appropriations maksete assigneeringute kogusumma

total revenue kogutulu

traditional own resources (TOR) traditsioonilised omavahendid

transitional allowance üleminekuhüvitis

treasury (of a Member State) (liikmesriigi) riigikassa

trust account usalduskonto

trust fund usaldusfond

undertaking ettevõtja

unemployment benefit töötushüvitis, töötuskindlustus

uniform rate ühtne määr

uniform rate of call ühtne sissenõudmismäär

VAT (value added tax) käibemaks **capped VAT base** piiristatud käibemaksu arvestusbaas
non-capped VAT base piiristamata käibemaksu arvestusbaas

VAT resource (ka **VAT own resource**, **VAT-based own resource** ja **own resources accruing from VAT**) käibemaksupõhised omavahendid

weightings paranduskoefitsiendid

welfare expenditure sotsiaalhoolekandekulud

windfall gains juhuslik kasu

Register

aastapõhisuse põhimõte **principle of annuality**
aastasuse põhimõte **principle of annuality**
abisajariik **beneficiary country**
ajutised kaheteistkümnendikud **provisional twelfths**
aktsia **share**
ametikohtade loetelu **establishment plan**
amortiseerunud **depreciated**
annak **bequest**
arvestusbaas **assessment base**
arvestuslik puhasväärtus **net book value**
arvestusühiku põhimõte **principle of unit of account**
assigneering **appropriation**
auditeerimisasutus **audit body**
auhind **prize**
avalik hange **public procurement**
avansikonto **imprest account**
bilansiline väärtus **book value**
bilanss **balance sheet**
dividendid **dividends**
eelarve **budget**
eelarveassigneering **budget appropriation**
eelarvedistsipliin **budgetary discipline**
eelarveline kulukohustus **budgetary commitment**
eelarveline tasakaalustamatus **budgetary imbalances**
eelarvemenetlus **budgetary procedure**
eelarveprojekt **draft budget**
eelarvepuudujääk **deficit**
eelarvepõhimõtted **budgetary principles**
eelarverubriik **budget heading**
eelarve raames **subject to budgetary ceilings**
eelarve täitmine **budget implementation**
eelarve õigsuse põhimõte **principle of budgetary accuracy**
eelfinantseerimine **pre-financing**
eelmakse **pre-financing payment**
eeskirjade eiramine/rikkumine **irregularity**
eksportitoetus **export refund**
EMAS süsteemi reserv **EMAS reserve**
enam makstud summa **overpayment**
eraldatud kogukulu **total allocated expenditure**
erilaen **special loan**
erileping **specific agreement**
erimaks **special levy**
erimeetmed **specific measures**
eriomased kulud **special expenditure**
erivahendid **special instruments**
ettemakse **advance**

ettenägematute kulude reserv **contingency reserve**
 ettevõtja **undertaking**
 Euroopa abifond enim puudustkannatavate isikute jaoks **Fund for European Aid to the Most Deprived (FEAD)**
 Euroopa Arengufond **European Development Fund**
 Euroopa finantsstabiilsusmehhanism **European financial stabilisation mechanism**
 Euroopa Investeeringufond **European Investment Fund**
 Euroopa Kalandusfond **European Fisheries Fund**
 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond **European Agricultural Fund For Rural Development (EAFRD)**
 Euroopa Merendus- ja Kalandusfond **European Maritime and Fisheries Fund (EMFF)**
 Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfond **European Agricultural Guidance and Guarantee Fund (EAGGF)**
 Euroopa Põllumajanduse Tagatisfond **European Agriculture Guarantee Fund (EAGF)**
 Euroopa Regionaalarengu Fond **European Regional Development Fund**
 Euroopa Sotsiaalfond **European Social Fund**
 Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon **European Free Trade Association**
 finantsaruanne **balance sheet, financial statement**
 finantseeskirjad **financial rules**
 finantsjuhtimises osalejad **financial actors**
 finantskorrektsioon **financial correction**
 finantskulud **financial charges**
 finantsmäärus **Financial Regulation**
 finantsrikkumine **financial irregularity**
 finantsprotokoll **financial protocol**
 finantsselgitus **financial statement**
 finantssätted **financial provisions**
 füüsiline isik **natural person**
 Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond **European Globalisation Adjustment Fund (EGF)**
 halduskulud **management costs**
 haldustasud **management fees**
 haldustegevus **administrative operation**
 hankija **tenderer**
 hinnavähend **rebate**
 hoius **deposit**
 hoiuste intressid **interest on deposits**
 hooletus **negligence**
 hüvitis **allowance, benefit, compensation**
 hüvitissumma **compensatory amount**
 iga-aastane liisingumakse/rendimakse **annual lease payment**
 impordimaks **levy**
 indekseerimine **index-linking**
 info- ja kommunikatsioonipoliitika reserv **reserve for information and communication policy**
 intressid hilinenud maksete eest **interest on late payments**
 intressihüvitis **interest subsidy**
 invaliidsuspension **invalidity pension**
 investeering **investment**
 jagu **section**

jaotamine **allocation**
jaotis **title**
juhtimiskulud **management costs**
juhuslik kasu **windfall gains**
juriidiline kohustus **legal commitment**
järgmisesse eelarveaastasse ülekandmine **carryover**
järgmise eelarveaastasse ülekandmist käsitlevad eeskirjad **carry-over rules**
kaasfinantseerimine **co-financing**
kaasrahastamine **co-financing**
kaasrahastamise põhimõte **principle of cofinancing**
kahanevuse põhimõte **principle of degressivity**
kahjutasu **damages**
Kalanduse Arendusrahastu **Financial Instrument for Fisheries Guidance**
kapital **capital**
kapitali tagasimakse **capital repayment**
karistusmaks **periodic penalty payment**
kasu **benefit**
kasumi taotlemise keelu põhimõte **principle of no-profit**
kasvu toetav omakapitalirahastu **equity facility for growth**
kaubad **goods**
kaudsed meetmed **indirect action**
kindlamääraline vähendamine **flat-rate reduction**
kindlamääralsed maksed **flat-rate financing**
kindlasummaline makse **lump-sum payment**
kindlasummaline tagasiostmisväärtus **flat-rate redemption value**
kindlasummaline vähendus **standard abatement**
kindlasummaline ületunnitasu **flat-rate overtime allowance**
kindlustushüvitis **insurance payment**
kindlustusmaks **insurance premium**
kindlustusmatemaatiline väärtus **actuarial equivalent**
kinked **gifts**
kinnipeetud summa **deduction**
kinnisvara **immovable property**
kinnitatud assigneering **authorised appropriation**
koefitsient **coefficient**
kohustus **commitment**
kogukulu **total expenditure**
kogutulu **total revenue**
kogurahvatulu **GNI (gross national income)**
kogurahvatulul põhinevad brutomaksed **GNI contribution**
kogurahvatulul põhinevad omavahendid **GNI-based own resource (ka GNI resource)**
kogusumma **aggregate amount, total**
kolmandad isikud **outside bodies**
konto **account**
kontrollimine ja heakskiitmine **clearance**
korrigeerimine **adjustment, correction**
kulu **expenditure, expense**
kuluartikkel **item of expenditure**
kulude eelarvestus **statement of expenditure**
kulude hüvitamine **defrayal of expenses, reimbursement of charges**

kulukohustus **commitment**
 kulukohustuste assigneering **commitment appropriation**
 kulusäästlik **cost-effective**
 kulutasuv **cost-effective**
 kulutõhus **cost-effective**
 kumulatiivne summa **cumulative amount**
 kvaasiomakapitali investeering **quasi-equity investment**
 kvoodiületamise tasu **surplus amount**
 kvoot **quota**
 kõikehõlmavuse põhimõte **principle of universality**
 käibemaks **VAT (value added tax)**
 käibemaksupõhised omavahendid **VAT resource, VAT own resource, VAT-based own resource, own resources accruing from VAT**
 laekumised **proceeds**
 laenu tagamisrahastus **loan guarantee facility**
 laenu tehingud **borrowing and lending operations (ka borrowing-and-lending operations)**
 laienemine **enlargement**
 laienemisreserv **enlargement reserve**
 laomaks **storage levy**
 leppetrahv **liquidated damages, penalty payment**
 liigendamata assigneeringud **non-differentiated appropriations, non-dissociated appropriations**
 liigendatud assigneering **differentiated appropriation, dissociated appropriation**
 liikmesriikide osamaksud **national contributions**
 liisingumakse **lease payment**
 likvideerimine **liquidation**
 lisaassigneering **additional appropriation**
 lisakulu **ancillary cost**
 lisakvoot **additional quota**
 lisamaks **super-levy**
 lisaomavahendid **'additional base' own resource**
 lisatasu **premium, surcharge**
 lõiv **levy**
 lõplik arvestus **definitive calculation**
 läbipaistvuse põhimõte **principle of transparency**
 lähetushüvitis **mission allowance**
 mahaarvamine **deduction**
 makromajanduslik finantsabi **macro-financial assistance**
 makse **payment**
 maksebilansi toetamise mehhanism **Balance of Payment Facility operations**
 maksebilansi toetus **balance-of-payments support**
 maksebilanss **balance of payments**
 maksete assigneering **payment appropriation**
 maksete assigneeringute kogusumma **total payment appropriations**
 mitmeaastane finantsraamistik **Multiannual Financial Framework**
 mitmesugused hüvitised **miscellaneous compensation**
 mitmesugused tulud **miscellaneous revenue**
 mittediskrimineerimise põhimõte **principle of non-discrimination**
 mitteriiklikud tagatised **non-sovereign guarantees**

muuhulgas *inter alia* (lad. k)
 märgitud kapital **subscribed capital**
 märkima (aktsiaid) **subscribe (for shares)**
 määratlemata otstarbega assigneeringud **provisional appropriations**
 netosumma **net amount**
 netotulu **net gains**
 nõutav osamaks **contribution due**
 omakapital **equity**
 omakapitaliinvesteering **equity investment**
 omavahendid **own resource**
 osalus **contribution**
 osamakse **contribution, instalment**
 otsene makse **direct payment**
 otsetagatis **direct guarantee**
 otsetoetus **direct aid, emergency aid**
 paranduseelarve **amending budget**
 paranduskoeffitsiendid **weightings**
 peaarvepidaja **accounting officer**
 pension **pension**
 pensioniskeem **pension scheme**
 pensioniõigused **pension rights**
 piiristamata käibemaksu arvestusbaas **non-capped VAT base**
 piiristatud käibemaksu arvestusbaas **capped VAT base**
 piiristusmäär **capping rate**
 pikaajaline liising **long lease**
 proportsionaalsuse põhimõte **principle of proportionality**
 puhastulu **net revenue**
 punkt **item**
 puudujääk **deficit**
 põhipalk **basic salary**
 põhisumma (laenul) **principal (of loan)**
 päevaraha **mission allowance**
 raamatupidamisarvestus **accounts**
 raamatupidamisdokumendid **accounts**
 raamatupidamiseeskirjad **accounting rules**
 raamatupidamise aastaaruanne **accounts, annual financial statement**
 raamatupidamise aruanne **financial statement**
 raamleping **Framework Agreement**
 rahaline osalus **financial contribution**
 rahaline tasu **emolument**
 rahalised vahendid **funds**
 rahastamisaste **financing scale**
 rahastamisleping **financial agreement**
 rahastamisvahend **financial instrument**
 rahatrahv **fine**
 rahatrahvidelt laekuvad viivised **interest on fines**
 rahvamajanduse kogutoodang **GNP (gross national product)**
 Rahvusvaheline Valuutafond **International Monetary Fund**
 rakenduseeskirjad **implementing rules**
 refinantseerimistehingud **refinancing operations**

rendimakse **lease payment**
reserv **reserve**
riigikassa **treasury**
riskijagamisvahend **risk-sharing instrument**
rubriik **heading**
saldo **balance**
samaväärne kindlustusmatemaatiline väärtus **actuarial equivalent**
sidusrühm **stakeholder**
sihtotstarbeline osamakse **assigned contribution**
sihtotstarbeline sisetulu **internal assigned revenue**
sihtotstarbeline tagasimakse **assigned refund**
sihtotstarbeline tulu **assigned revenue**
sihtotstarbeline välistulu **external assigned revenue**
sihtotstarbelisuse põhimõte **principle of specification**
sihtotstarbeta osamakse **non-assigned contribution**
sihtotstarbeta tagasimakse **non-assigned refund**
sissemakse **contribution**
sissenõudmiskulud **collection costs**
sissenõudmismäär **rate of call**
Solidarsusfond **Solidarity Fund**
sotsiaahoolekandekulud **welfare expenditure**
sotsiaalkindlustus **social security cover**
Struktuurifondid **Structural Funds**
säästlik **cost-effective**
säästlikkuse põhimõte **principle of economy**
süsteemi EMAS reserv **EMAS reserve**
tagatis **guarantee**
tagasimakse **refund, repayment**
tagasiostmisväärtus **redemption value**
tagasiulatuva jõu puudumise põhimõte **principle of non-retroactivity**
tagatised **securities**
tarnimine **supply**
tasakaalu põhimõte **principle of equilibrium**
tasu **due**
tasuv **cost-effective**
teabelevi **dissemination of information**
teatav sihtotstarbeline tulu **earmarked revenue, revenue earmarked for a specific purpose**
teenistusest vabastamise hüvitis **severance grant**
teenustasu **commission**
tegevuse lõpetamine **cessation of activities**
tegevuskulud **operating/operational expenditure, operating costs**
tegevuspõhine eelarvestamine **activity-based budgeting**
tegevustoetus **operating grant**
toetus **allocation, allowance, grant, subsidy**
toetuse saaja **beneficiary**
toetuskulu **support expenditure**
toetust saav riik **beneficiary country**
toetuste mittekumuleerumise põhimõte **principle of non-cumulative award**
toitjakaotuspension **survivors' pension**

tollimaks **customs duty**
toodangumaks **production levy**
tootmismaks **production charge**
traditsioonilised omavahendid **traditional own resources (TOR)**
trahv **fine, penalty**
trahvimakse **penalty**
tulemuslikkuse põhimõte **principle of effectiveness**
tulu **revenue**
tuluartikkel **revenue item**
tulude eelarvestus **estimated revenue, statement of revenue**
tulude ja kulude eelarvestus **estimate of revenue and expenditure**
tulude ja kulude koondarvestus **general statement of revenue and expenditure**
tulude koondarvestus **general statement of revenue**
turustusaasta **marketing year**
tõhususe põhimõte **principle of efficiency**
täiendav kulu **ancillary cost**
täiendav kvoot **supplementary quota**
täiendavad kaheteistkümnendikud **additional twelfths**
täitumine (eelarvel) **outturn**
täitumisnäitajad **figures for outturn**
töötasu korrigeerimine **salary adjustment**
töötushüvitis **unemployment benefit**
töötuskindlustus **unemployment benefit**
usalduskonto **fiduciary account, trust account**
usaldusväärne finantsjuhtimine **sound financial management**
usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõte **principle of sound financial management**
uute prioriteetsete eesmärkide reserv **reserve for priority projects under development**
vahearvestus **intermediate update of the calculation**
vahend **instrument**
vahendustasu **agio**
vallasvara **movable property**
vanaduspension **retirement pension**
vara **property**
vastavuskontroll **conformity clearance**
vastutagatis **counter-guarantee**
viivis **interest on late payments**
võlahaldus **debt management**
võlgnik **debtor**
võrdse kohtlemise põhimõte **principle of equal treatment**
vähendamise määr **abatement**
vähendamise standardmäär **standard abatement**
vähendus **abatement**
väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad **small and medium-sized enterprises**
välisabi **external aid**
välisabiprogramm **external aid programme**
Välispiirifond **External Borders Fund (EBF)**
välistegevuse tagatisfond **Guarantee Fund for External Actions**
väärtus raamatupidamises **book value**
õigus **benefit (rahaline) entitlement**
õiguslik alus **legal basis**

ühekordne summa **one-off amount**
ühekordsed maksed/trahvid **lump sums**
ühine tollitariifistik **Common Customs Tariff**
ühinemiseelse abi rahastamisvahend **Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA)**
ühinemiseelse struktuuripoliitika rahastamisvahend **Instrument for Structural Policies for Pre-Accession (ISPA)**
ühised haldustoetuskulud **common administrative support expenditure**
Ühtekuuluvusfond **Cohesion Fund**
ühtne määr **uniform rate**
ühtne sissenõudmismäär **uniform rate of call**
ühitsuse põhimõte **principle of unity**
üldeelarve **general budget**
üldeelarveprojekt **draft general budget**
üldkulude hüvitis **general expenditure allowance**
üleminekuhüvitis **transitional allowance**
ülejäak **surplus**
üleliigne summa **overpayment**
ülemäärase eelarvepuudujäägiga seotud menetlus **excessive deficit procedure**
ülemääraste heitkoguste maks **excess emissions premium**
ülesannete lahususe põhimõte **principle of segregation of duties**
üüritulu **proceeds from letting and hiring**

KOKKUVÕTE

Käesoleva magistritöö käigus on koostatud inglise-eesti Euroopa Liidu eelarve valiksõnastik ning vaadeldud erinevaid probleeme, mis on sellise mõnevõrra kitsa eriala terminoloogiaga seotud. Magistritöö eesmärgiks oli koondada ühte kohta Euroopa Liidu eelarvet puudutav sõnavara, et vajadusel oleks võimalik selle valdkonna terminoloogiast saada ülevaade, ilma et oleks ise vaja pikki Euroopa Liidu eelarvedokumente ja õigusakte läbi töötada. Valiksõnastikust saavad kasu ka tõlkijad, kes vastavateemalisi tekste tõlgivad. Peale selle on sõnastikus ning teooriaosas kirjeldatud esinenud terminoloogilisi probleeme ning sinna on lisatud ka autori soovitusi terminivalikul.

Töö käigus selgus, et enamik terminoloogilisi probleeme on seotud keele sünonüümsusega, see tähendab, et üht mõtet on võimalik väljendada mitmel eri moel. See oli problemaatiliseks nii inglise- kui ka eestikeelsete terminite puhul. Eristada oli võimalik terminierisusi, mis olid tingitud puhtalt erinevast sõnastusstiilist ning neid, mis puudutasid oma- ja võõrkeelepäraseid termineid – see on teema, mis sellise väikese keele, nagu meie oma, puhul on oluline. Teiseks oli mõnel juhul probleeme ka keele polüseemsusega – kui ühe tähistajaga viidatakse erinevatele mõistetele. Selles sõnastikus osutus see probleemiks, sest eesti keeles ei esinenud sama juhtumi puhul samasugust polüseemiat, vaid neil erinevatel mõistetel olid ka erinevad tähistajad. Leksikoloogilisest aspektist vaadatuna kujunes huvitavaks vaatlusaluseks ka sidekriipsu kasutamine inglise keeles. Tõsi küll, see aspekt puudutab vaid inglise keelde tõlkivat tõlkijat, kuid märkimist vääris see sellegipoolest. Kuna töö autor on nii tõlk kui tõlkija, siis ei suutnud ta mainimast jätta ka tõlkevigu, mida ta tekste uurides tähele pani.

Kahtlemata on tulevikus võimalik vaadelda seda teemat rohkem süvitsi ning üritada tuvastada kasutatud terminiloomemeeetodeid nii eesti kui ka inglise keeles, vaadelda kas

need oma omavahel seotud. Nagu autor oma töös ka mainis, võib olla huvitav uurida, mis põhjustel on tõlkijad otsustanud kasutada ühte terminit ja mitte teist, mis sellistel juhtudel nagu uuritud dokumendid, viivad selleni, et ühe dokumendi sees on ühe mõiste tähistamiseks kasutatud erinevaid termineid ning kuidas sellist olukorda vähemalt ühe dokumendi siseselt ära hoida. Viimaks, nagu autor töö alguses kuulsamaid leksikograafe tsiteeris, siis ükski sõnaraamat ei saa kunagi olla terviklik. Keel on ajas muutuv ning ühiskonna, tehnoloogia ja meetodite arenguga tekib pidevalt juurde ka uusi termineid, millest paljud puudutavad kahtlemata ka ELi eelarvet.

KASUTATUD KIRJANDUS

Adamska-Safaciak, Arleta. 2013. *Issues in Compiling Bilingual Dictionaries*. Kogumikus: Howard Jackson (toimetanud). *The Bloomsbury Companion to Lexicography*, lk 213–232. Bloomsbury: London/New Delhi/New York/Sydney.

Atkins, B.T. Sue; Rundell, Michael. 2008. *The Oxford Guide to Practical Lexicography*. Oxford University Press: New York.

Cabré, Maria Teresa. 1999. *Terminology : theory, methods, and applications*. John Benjamins Publishing Company: Amsterdam/Philadelphia.

Cruse, Alan. 2006. *A Glossary of Semantics and Pragmatics*. Edinburgh University Press: Edinburgh.

Eelarvedokument = Euroopa Liidu Teataja. 2014a. *Euroopa Liidu 2014. aasta üldeelarve*. Kättesaadav aadressil: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:051:FULL>, viimati külastatud 05.04.15.

Eelarvedokument = Euroopa Liidu Teataja. 2014b. *The European Union's general budget for the financial year 2014*. Kättesaadav aadressil: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:051:FULL>, viimati külastatud 05.04.15.

Eesti keele instituut. 2009. *Eesti keele seletav sõnaraamat*. Kättesaadav aadressil: <http://www.eki.ee/dict/ekss/>, viimati külastatud 04.05.15.

Erelt, Tiiu; Kull, Rein. 1997. *Euroopasse integreerumine ja keeleminetussündroom*. Sõnumileht. Kättesaadav aadressil: <http://keeleabi.eki.ee/artiklid2/euroopasse.html>, viimati külastatud 05.04.15.

European Commission. 2015. *European Financial Stabilisation Mechanism (EFSM)*. Kättesaadav aadressil: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu_borrower/efsm/index_en.htm, viimati külastatud 01.03.15.

Finantsmäärus = Euroopa Liidu Teataja. 2012a. *EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EL, EURATOM) nr 966/2012, 25. oktoober 2012, mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju ning millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ, Euratom) nr 1605/2002*. Kättesaadav aadressil: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R0966&qid=1428263698494&from=EN>, viimati külastatud 05.04.15.

Finantsmäärus = Euroopa Liidu Teataja. 2012b. *REGULATION (EU, EURATOM) No 966/2012 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 25 October 2012 on the financial rules applicable to the general budget of the Union and repealing Council Regulation (EC, Euratom) No 1605/2002*. Kättesaadav aadressil: <http://eur-lex.europa.eu/legal->

[content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R0966&qid=1428263698494&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R0966&qid=1428263698494&from=EN), viimati külastatud 05.04.15.

Finantsmääruse kohaldamise eeskirjad = Euroopa Liidu Teataja. 2012c. *Komisjoni delegeeritud määrus (EL) nr 1268/2012, 29. oktoober 2012, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 966/2012 (mis käsitleb Euroopa Liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantseeskirju) kohaldamise eeskirju*. Kättesaadav aadressil: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32012R1268&qid=1430662941214>, viimati külastatud 03.04.15.

Finantsmääruse kohaldamise eeskirjad = Euroopa Liidu Teataja. 2012d. *Commission Delegated Regulation (EU) No 1268/2012 of 29 October 2012 on the rules of application of Regulation (EU, Euratom) No 966/2012 of the European Parliament and of the Council on the financial rules applicable to the general budget of the Union*. Kättesaadav aadressil: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1430662941214&uri=CELEX:32012R1268>, viimati külastatud 03.04.15.

IATE = *Interactive Terminology for Europe*. Kättesaadav aadressil: <http://iate.europa.eu/>, viimati külastatud 12.05.15.

Merriam-Webster Dictionary. Kättesaadav aadressil: <http://www.merriam-webster.com/>, viimati külastatud 12.05.15.

ODE = Soanes, Catherine; Stevenson, Angus. 2003. *Oxford Dictionary of English. Second Edition*. Oxford University Press: Oxford.

Raamatupidamise ABC. 2010. *Raamatupidamine seaduse poolelt*. Kättesaadav aadressil: <http://raamatupidamise-abc.ee/raamatupidamine-seaduste-polelt/>, viimati külastatud 05.05.15.

Rahandusministeerium. 2015. *Euroopa Liidu eelarve*. Kättesaadav aadressil: <http://www.fin.ee/euroopa-liidu-eelarve>, viimati külastatud 05.04.15.

Temmerman, Rita. 2000. *Towards new ways of terminology description: the sociocognitive approach*. John Benjamins Publishing Company: Amsterdam/Philadelphia.

Veldi, Enn. 2014. *Concerning the Treatment of Co-existent Synonyms in Estonian Monolingual and Bilingual Dictionaries*. Kogumikus: Andrea Abel, Chiara Vettori, Natascia Ralli (toimetanud). *Proceedings of the XVI EURALEX International Congress: The User in Focus*, lk 829–835. Bolzano/Bozen: EURAC research.

SUMMARY

The aim of this present dissertation was to compile an English-Estonian glossary of the budget of the European Union. The main users of this glossary are Estonian interpreters and translators proficient in English. Interpreters can use this glossary to prepare for a budget-related meeting, as the glossary provides a wide variety of terms used in the general budget of the European Union (2014), in the Financial Regulation and the Regulation on the rules of application of the Financial Regulation, analyses the usage of those terms and gives suggestions on which terms to use. Translators can use the glossary when translating budget-related texts as this glossary can support terminological coherence in the documents.

The dissertation consists of two parts. The first part is theoretical, where a short introduction to the budget of the EU and a description of the objectives and the intended users is given along with a description of the problems the author had to face when compiling the glossary.

The second part is the glossary and the so-called reversed glossary; the function of the latter is to be on the one hand the index and on the other hand to provide at least some information to interpreters when they are in a hurry to find the correct term. However, the reversed glossary provides less information than the actual glossary and therefore it would be wise to also check the main glossary if there is enough time. The terms in both the glossary and reversed glossary are in alphabetical order, the English term is always in bold. The additional remarks (e.g. collocations or definitions) are in smaller print and in italics or in the footnotes; the sources of the definitions are in the footnotes.

The problems which occurred during the process of compilation of the glossary were mostly related to the synonymy and polysemy in both English and Estonian, but there were also problems with hyphenation and wrong translation.

In future works on the same topics students could look into why translators have used the terms that they did, look at the different ways of term formulation used, and perhaps endeavor to find ways to avoid terminological differences within the same document.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina

Kairi Kübarsepp

(autori nimi)

(sünnikuupäev: 13.06.1990)

annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Inglise-eesti Euroopa Liidu eelarve valiksõnastik,

(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on dotsent Enn Veldi,

(juhendaja nimi)

reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, _____ „18“ mail 2015